

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „НАШЕ ДЕТЕ“ ШАБАЦ

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА

„НАШЕ ДЕТЕ“

Број 1647/02

Датум 12.07.2021. год.

Шабац; Господар Јевремова 25

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ

У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ „НАШЕ ДЕТЕ“ ШАБАЦ

јул, 2021 године

На основу члана 108 и 119 а Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017,27/2018 - др: закони, 10/2019 и 06/2020), и члана 27. став 1 Статута Предшколске установе „Наше дете“ у Шапцу 432/02 од 22.3.2018 и Одлуке о изменама и допунама Статута ПУ“Наше дете“, Шабац ,бр 1034/02 од 30.04.2019 године а у складу са Правилником о протоколу поступања у установу у одговору на злостављање и занемаривање („Сл. Гласник РС“ бр. 46/2019 и 104/2020), Управни одбор је на седници одржаној дана 09.07.2021. године донео је:

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ „НАШЕ ДЕТЕ“ ШАБАЦ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности деце прописују се мере, начин и поступак заштите и безбедности деце у Предшколској установи „Наше дете“ Шабац (у даљем тексту: Установа) за време боравка у Установи и за време извођења свих активности које организује Установа, начин њиховог спровођења и одговорност запослених за неизвршавање одредаба овог Правилника.

Заштита и безбедност деце обезбеђује се у складу са ближим условима, облицима, мерама, начину, поступку и смерницама за заштиту и безбедност деце, које прописује министар просвете.

Члан 2

Овим Правилником деци се обезбеђује право на заштиту и безбедност:

- У згради вртића и дворишту вртића;
- Ван зграде вртића и дворишта вртића – за време остваривања образовно-васпитног рада или других активности које организује Установа.

Члан 3.

Деца имају право на заштиту и безбедност од:

- Поступака других лица;
- Болести и повреда;
- Опасности и штетности у току образовно-васпитног рада у Установи;
- Пожара, поплаве, елементарних непогода и других природних појава које могу угрозити безбедност.

Члан 4.

Васпитачи су у обавези да у свакодневном контакту са децом упознају децу са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у Установи и извођења других активности које организује Установа, као и са начином понашања којима се те опасности могу избећи или отклонити.

Члан 5.

Одредбе овог Правилника дужни су да поштују сви запослени у Установи, деца, родитељи, односно други законски заступници (у даљем тексту: родитељи) и трећа лица која се налазе у згради вртића, дворишту вртића или на другом месту на којем се остварује образовно-васпитни рад или друга активност у организацији Установе.

Члан 6.

Несправођење и непридржавање мера, начина и поступка заштите и безбедности од стране запослених, прописаних овим Правилником сматра се тежком повредом радне обавезе за коју се води дисциплински поступак у складу са Законом.

Дисциплинска одговорност запослених не искључује кривичну и материјалну одговорност.

Члан 7.

Запослени и родитељи обавезни су да директору, помоћнику директора, секретару Установе или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози безбедност деце.

Члан 8

Правна обавеза директора је да повремено, без претходне најаве, а најмање једном месечно проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности деце.

Несправођење мера безбедности и заштите деце прописаних овим Правилником представља разлог за разрешење директора у складу са Законом.

Члан 9.

На материју коју уређује овај правилник сходно се примењују одредбе других општих аката Установе чија је примена од значаја за оставаривање заштите и безбедности деце (Правилник о безбедности и здрављу на раду, Правила заштите од пожара, Правила понашања у установи...)

Заштита и безбедност у згради вртића и дворишту вртића

Члан 10.

За време боравка деце у вртићу и других активности, стално су закључана улазна врата вртића која се откључавају по потреби путем интерфона.

Изузетно од става 1. овог члана, врата се откључавају и у друго време због потребе уношења наминица, другог потрошног материјала, или на захтев васпитача у време када се организују приредбе или друго

Члан 11.

У циљу обезбеђивања физичке заштите деце утврђују се следеће мере:

1. Децу примати у Установу од стране родитеља, а исто тако и предавати децу из Установе искључиво родитељу. У случају да дете из вртића преизима неко друго лице, васпитач је дужан да контактира родитеље телефоном и тражи њихову сагласност, као и да утврди идентитет лица које преузима дете. Такође родитељ је у обавези да уколико унапред зна да тог дана неће моги да дође по дете у вртић, обавести васпитача да ће дете преизети неко друго лице и остави подакте тог лица. У случају да неки други члан породице одводи дете из вртића неопходно је да родитељ претходно преда писмену сагласност васпитачу.
2. Васпитачи и медицинске сестре-васпитачи су дужни да стално буду у групи са децом.
3. Лице које отвара објекат дужно је да пре пријема деце изврши проверу безбедности свих просторија у објекту као и двориште.
4. Пре свакодневног изласка у двориште вртића обавезно је проверавање његове безбедности и хигијене, уз организовање надзора васпитача у свим његовим деловима.
5. Сва непозната лица која улазе у објекат морају се легитимисати од стране руководиоца објекта или другог запосленог у објекту.
6. Запослени у објекат не сме да уноси експлозивни материјал, оружје, бодеж и друга опасна средстава којима се може угрозити безбедност деце.
7. Запосленом се забрањује да пуши у просторијама вртића, као и у дворишту вртића.
8. Запосленом се забрањује конзумирање алкохола, опијата и наркотичких средстава у Установи за време радног времена, као и родитељима приликом довођења деце у вртић и одвођења деце из вртића.
9. Запосленом се забрањује да самовољно решава међусобне сукобе употребом оружја, оруђа и физичке силе.
10. Редовно пружати и спроводити мере заштите од пожара предвиђене законом и општим актом Установе.
11. У случају пожара, поплаве, удара грома и других елементарних непогода које угрожавају безбедност деце, примењивати мере и упутства надлежних органа.

Здравствена заштита и безбедност деце остварују се применом следећих мера:

Члан 12.

1. Редовно превентивно праћење здравственог стања деце.

2. У случају промене здравственог стања детета обавеза васпитача, медицинске сестре-васпитач је да поступа у складу са важећим мерама превентивне здравствене заштите деце у вртићу:
- **У случају повишене телесне температуре код детета, без обзира на висину:**
 - а) медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу на позив васпитача или медицинске сестре-васпитача одмах преузима бригу о детету;
 - б) дете је потребно излопвати у собу за изолацију и измерити му телесну температуру, раскомотити га и напојити водом;
 - в) потребно је обавестити родитеља, сачекати његов долазак и лично му предати дете;
 - г) до доласка родитеља, дете мора бити под континуираним надзором медицинске сестре за превентивну здравствену заштиту и негу, медицинске сестре-васпитача или васпитача
 - д) код деце са повишеним здравственим ризиком (склоност ка развоју фебрилних конвулзија, као и других хроничних незаразних оболења) потребно је реаговати у складу са писаним упутством педијатра, обавестити родитеље и Службу хитне медицинске помоћи (194). Уколико упутства педијатра нису достављена, односно ако се први пут томом боравка детета у вртићу јављају симптоми нпр фебрилне конвулзије, потребно је одмах позвати родитеље и Службу хитне медицинске помоћи (194).
 - ђ) код повишене телесне температуре детете, без обзира колика је при аксидалном мерењу, уколико родитељ није у могућности да дође у року од 40 минута или уколико температура нагло расте, потребно је без одлагања позвати Службу хитне медицинске помоћи (194) и поступати у скаду са упутствима педијатра (разговори са Службом хитне медицинске помоћи се снимају и служе као доказ за одговорну и правилно спроведену процедуру),
 - е) забрањено је на личну иницијативу давати деци антипиретике или друга средства за снижавање температуре ако нису сугерисана по писаној препоруци изабраног педијатра за конкретно дете,
 - ж) у стању виталне угрожености детета, медицинса сесртра за превентивну здравствену заштиту и негу, васпитач обавештава истовремено Службу хитне медицинске помоћи (194) и родитеља. Тада се поступа искључиво по препорукама лекара Службе хитне медицинске помоћи до момента доласка теренске екипе у вртић и стручног збрињавања детета. Када је потребно дете превести до одговарајуће здравствене установе колима Службе хитне медицинске помоћи, јер родитељ није у могућности да одмах дође по дете, транспорт детета се организује амбулантним колима у пратњи медицинске сестре за превентивну здравствену заштиту и негу или васпитача, односно детету познате особе.

Након излечења детета и његовог повратка у колектив, родитељ је у обавези да васпитачу, медицинској сестри-васпитачу групе у којој дете борави достави потврду педијатра да је дете здраво и да може у колектив.

- **У случају физичког повређивања детета у вртићу (пад посекотина, убод, огработина и др:) потребно је:**

- а) обавестити родитеља о повреди детета, уколико повреда витално не угорожава дете, остати са дететом док родитељ не дође по њега ради давања поуздане информације о начину повређивања детета.
- б) уколико је повреда изазвана падом са висине, ударцем у главу или је повреда таква да постоји могућност унутрашњих повреда које могу да узрокују накнадну виталну угроженост детета, потребно је обавести Службу хитне медицинске помоћи и истовремено позвати родитеље детета и поступити по налогу лекара односно теренске екипе Службе хитне медицинске помоћи (уколико је потребно обезбедити пратњу медицинске сестре за превентивну здравствену заштиту и негу или васпитача до одговарајуће здравствене установе).
- в) у моменту када екипа Службе хитне медицинске помоћи дође у вртић одговорност за дете преузима лекар из теренске екипе по чијим налозима се поступа
- г) о свакој драстичној промени здравственог стања детета или повреди која захтева одлазак у здравствену установу, потребно је обавестити медицинску сестру за превентивну здравствену заштиту и негу, директора, помоћника директора Установе.
- г) уколико се на детету примете трагови физичког злостављања, занемаривања или симптоми који указују на угроженост његовог менталног здравља и развоја насталих у породици или вртићу потребно је о томе обавестити Подтим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања на нивоу вртића, који потом обавештава Тим за заштиту на нивоу Установе, који одмах обавештава стручног сарадника, а он директора ради предузимања мера и поступка у складу са актима Установе.
- д) свака промена здравственог стања или повреда детета у вртићу евидентира се у одговарајућој документацији вртића за коју су одговорни васпитач, медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу и члан подтима за заштиту.

- **остале ситуације:**

- а) у току боравка детета са хроничним здравственим проблемима у вртићу, потребно је спроводити адекватан дијететски режим и одговарајућу негу детета.
- б) током боравка детета у вртићу не дају му се никакви ликови нити алтернативни препарати на захтев родитеља.
- в) у случају појаве вашљивости на косматом делу главе детета, потребно је да медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту издвоји дете из васпитне групе, позове родитеље и пружи им савет везан за чишћење косе од ваши и гњида. Запослени у вртићу не смеју родитељима препоручивати хемијске препарате, шампоне и лосионе,

због могућих индивидуалних појава локалне алергијске реакције на кожи и слузокожи.

Родитељ је у обавези да поштује захтев за изоловањем детета из колектива и да до санирања напред наведене појаве спроводи мере чишћења косматог дела главе. Првог дана по доласку детета у колектив медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу има обавезу да детету прегледа космати део главе.

3. Редовно праћење здравља зуба деце у вртићу од стране стоматолошких служби.
4. У случају епидемије примењују се прописане мере и обавештавају надлежни здравствени органи.
5. Свакодневно се обезбеђују уредност и чистоћа свих просторија, дворишта и опреме у складу са санитарно хигијенским прописима и мерама.
6. За одржавање хигијене употребљавају се атестирана хигијенска средства и њихово складиштење се врши у складу са важећим прописима.
7. Приликом пријема намирница врши се редовна контрола њихове здравствене исправности.
8. Складиштење прехранбених производа врши се у складу важећим прописима.
9. Припрема хране врши се према важећим нормативима и уз непосредан надзор стручног радника Установе.
10. Забрањен је улаз у кухињу свим лицима која не учествују у процесу припреме и дистрибуције хране.
11. Дистрибуцију оброка за децу вршити у адекватним посудама, наменским возилима, која задовољавају све техничке и хигијенске услове.
12. У складу са Законом о забрани пушења обезбедити забрану пушења и одредити лице које је задужено за контролу забране пушења.

**Мере за остваривање безбедности деце
у оквиру остваривања васпитно – образовног рада**

Члан 13

Безбедности деце у оквиру остваривања образовно-васпитног рада остварује се применом мера :

1. Васпитно-образовни рад са децом реализује се искључиво у складу са планом и програмом рада Установе, за који се прибавља сагласност надлежног органа.
2. Обезбеђење континуираног стручног надзора над реализацијом свих облика образовно-васпитног рада са децом
3. Самостално са децом у васпитно – образовној групи могу радити лица која имају психичку, физичку и здравствену способност.
4. Према својим могућностима Установа обезбеђује набавку и коришћење опреме, дидактичких и других саредстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима деце;
5. Примењивати стандарде и нормативе који се односе на простор.

Заштита од пожара, поплаве, електричне стује, удара грома и других опасних појава.

Члан 14.

Ради остваривања заштите од пожара запослени су дужни да спроводе мере прописане Законом о заштити од пожара и другим прописима који уређују ову материју, као што су упознавање са опасностима од пожара и стално спровођење мера заштите од пожара, обавештавање о пожару лица задуженог за противпожарну заштиту и учествовање у гашењу пожара . Ради очувања живота и здравља деце и запослених, као и имовине Установе, запослени се осврнују на уређајима, опремом и другим средствима намењеним гашењу пожара и спасавању људи и имовине.

Члан 15.

Ради остваривања заштите и безбедности од поплаве и изливања фекалија, мајстори одржавања проверавају исправност водоводних и канализационих инсталација и предузимају потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност деце и запослених у Установи.

Сви запослени су обавезни да без одлагања обавесте мајсторе одржавања, директора, помоћника директора и секретара Установе о уоченим променама на водоводним и канализационим инсталацијама, које могу угрозити безбедност деце и запослених у Установи.

Члан 16.

Ради остваривања заштите и безбедности од електричне струје, мајстор одржавања (електричар) проверава исправност електричних инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност деце и запослених у Установи.

Сви запослени су у обавези да без одлагања обавесте мајсторе на одржавању, директора, помоћника директора или секретара Установе о уоченим променама на електричним инсталацијама, које могу угрозити безбедност деце и запослених у Установи.

Члан 17.

Сви уређаји и друга опрема као и материјал који се користе у васпитно образовном раду, затим за одржавање хигијене или у друге сврхе морају се држати ван домаћаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и здравље деце.

Члан 18.

Ради остваривања заштите и безбедности од удара грома Установа редовно проверава исправност громобранских инсталација у складу са прописима у тој материји.

Сви запослени су обавезни да без одлагања обавесте мајсторе на одржавању, директора, помоћника директора или секретара Установе о уоченим

променама на громобранским инсталацијама, које могу довести у питање њихово функционисање.

Заштита и безбедност ван зграде вртића и дворишта вртића за време остваривања образно-васпитног рада Установе и других активности које организује Установа

Члан 19.

На остваривање заштите и безбедности деце за време боравка на излету, зимовању, као и за време извођења неких других активности ван зграде вртића и дворишта вртића, примењују се основне одредбе овог Правилника, а сходно се примењују његове одредбе о остваривању заштите и безбедности деце у згради вртића и дворишту вртића.

Заштита и безбедност деце за време извођења излета, зимовања и сличних активности

Члан 20.

Излети и зимовања као облици образовно-васпитног рада, изводе се у складу са Предшколским програмом и Годишњим планом рада установе.

Излети и зимовања се могу спроводити након добијене сагласности Савета родитеља.

Члан 21.

Приликом избора понуђача за извођење излета, зимовања и сличних активности Установа ће посебну пажњу посветити његовој оспособљености за остваривање заштите и безбедности деце за време активности које се организују.

Уговор који се закључује са извођачем излета, зимовања и сличних активности мора да садржи посебне ставке које се односе на предузимање мера заштите и безбедности деце.

Оспособљеност понуђача за остваривање заштите и безбедности децео односи се нарочито на:

1. Поседовање одговарајуће лиценце за рад;
2. Кадровску и техничку опремљеност за организовање путовања деце;
3. Кадровску и техничку опремљеност за остваривање заштите и безбедности деце у објекту у ком су деца смештена
4. Квалитет исхране деце.

Обавеза Установе у затштити од дискриминације, насиља, злостављања, занемаривања, вређања угледа, части или достојанства и страначког организовања и деловања

Члан 22.

У установи се забрањује дискриминација и дискриминаторно поступање којим се на посредан или непосредан, отворен или прикривен начин неоправдано

прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање према деци, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу миграната, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, изгледу и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Остваривању овог вида заштите и безбедности деце служе поштовање одредаба Правила понашања у Установи и активности Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Установа је дужна да предузме све мере прописане Правилником и законским прописима када посумња или утврди дискриминаторно понашање према детету у Установи.

У Установи је забрањено страначко организовање и деловање и коришћење простора Установе у те сврхе.

Облици насиља и злостављања

Члан 23.

Установа је дужна да обезбеди услове за заштиту деце и запослених од свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и запосленог.

Насиљем и злостављањем сматра се

- насиље запосленог према детету, другом запосленом, родитељу;
- ученика према другом детету или запосленом;
- родитеља према свом детету, другом детету или запосленом.

Члан 24

Насиље и злостављање може да се јави као:

- физичко,
- психичко (емоционално),
- социјално,
- дигитално.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета или запосленог, физичко кажњавање деце од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, MMC-ом, путем веб сајта, четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Члан 25.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз злоупотребу, сексуално насиље, насиљни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика и др.

Злоупотреба детета је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спроту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете од стране родитеља или васпитача ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорасло или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превожење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом сile или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у Установи обухвата:

- ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету;
- нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља;
- пропусте у обављању надзора и заштите детета од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичких средстава или психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације и др.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања

Члан 26.

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у Установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

1. подиже ниво свести и осетљивости детета, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
2. негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
3. истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
4. унапређује познавање процедуре за пријављивање и поступање код детета, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања, обезбеђује заштита детета, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
5. подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учења вештина конструктивне комуникације и развијања емпатије;
6. остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања деце са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом;
7. развијају социоемоционалне компетенције деце, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.)

Права, обавезе и одговорности свих у Установи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Члан 27.

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања Установа је дужна да упозна све запослене, децу и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима прописаним законом, Правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима.

У установи васпитач, медицинска сестра-васпитач и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др.

У израду ИОП-а се, уколико постоји потреба,, укључује представник Тима за заштиту ради планирања активности у оквиру ИОП-а, а у вези са заштитом од насиља.

Васпитач, медицинска сестра-васпитач и стручни сарадник дужан је да обезбеди заштиту детета од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Запослени не смеју својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (нпр: непоштовање личности и права детета, недоследност у поступању и др.).

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу детета сарађује са установом, учествује у превентивним мерама и активностима, уважава и поштује личност свог детета, друге деце, запослених, других родитеља и трећих лица.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 28.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада. Установа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење (у даљем тексту: програм заштите).

Програм заштите утврђује се на основу анализе стања безбедности, односно свих аспеката средине, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе. Програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања.

Програм заштите садржи:

1. начине на који се превентивне мере и активности уgraђују у свакодневни живот и рад установе (васпитне активности), на свим нивоима (појединац, васпитна група, стручни органи, тела и тимови, родитељски састанци, родитељи – индивидуално и групно, савет родитеља);
2. стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање;
3. стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
4. подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад вртића за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
5. Планирање и реализација превентивних активности за заштиту деце од насиља;
6. начине информисања о обавезама и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања и занемаривања;
7. садржаје и начине за појачан васпитни рад ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања;
8. поступке за рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања;
9. начине реаговања на насиље, злостављање и занемаривање, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се оно догађа;
10. облике и садржаје рада са свом децом, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања;
11. начине, облике и садржаје сарадње са породицам, јединицом локалне самоуправе, надлежном јединицом полиције, центром за социјални рад, здравственом службом, правосудним органима и др.;
12. начине праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма заштите, а нарочито у односу на:
 - учсталост инцидентних ситуација и број пријава;
 - заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављање и занемаривање;
 - број повреда;
 - остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања;
 - степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Члан 29.

Установа има посебан Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Тим за заштиту).

Установа у сваком објекту има подтим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Подтим за заштиту)

Чланове и координатора тима за заштиту, као и чланове подтимова именује директор из реда запослених. Установа у Тим за заштиту може да укључи и представнике родитеља и локалне заједнице.

Задаци Тима за заштиту су:

1. припрема програм заштите у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;
2. информисање деце, запослених и родитеља о планираним активностима и могућностима тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту;
3. учествовање у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
4. предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
5. укључивање родитеља у превентивне и интервентне мере и активности;
6. тимски рад на превенцији насиља;
7. прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
8. сарадња са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања;
9. води и чува документацију.
10. Извештава стручна тела и органе управљања

Задаци Подтима за заштиту су:

1. вођење рачуна да ли је настала повреда детета уписана у књигу повреда,
2. вођење рачуна да ли је попуњена матрица ризика
3. вођење рачуна да ли је направљен записник о конкретном догађају

ИНТЕРВЕНТЕ АКТИВНОСТИ

Члан 30.

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавју последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање када се оно дешава или се додило између:

- Деце или ученика;
- Запосленог и детета;
- Родитеља и детета;
- Родитеља и запосленог;

- Насиље, злостављање и занемаривање које чини треће лице у односу на дете, запосленог или родитеља.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно додило, где се догађа или где се припрема.

Заштита запослених

Члан 31.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране родитеља или трећег лица у Установи или за време организовања активности Установе.

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом директор је дужан да одмах обавести јавног түчиоца и полицију.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Члан 32.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисање) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца.

Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују по интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Процена нивоа насеља се доноси на основу анализе интезитета, степена ризика, трајања и честалости понашања, последица, броја учесника, узраст и карактеристика развојног периода детета.

На предшколском узрасту у складу са развојним карактеристикама узраста говоримо о сукобима међу децом и агресивном понашању. Тим за заштиту детета у предшколској установи приликом анализе ситуације и доношења плана активности у раду са дететом и породицом узима у обзир учесталост понашања, трајања, интензитета, последице, степен ризика по учеснику ситуације, карактеристике развојног периода и индивидуалне карактеристике детета.

У реализацију плана активности укључује се родитељ детета. Уколико то није у најбољем интересу детета Установа на основу стручног мишљења Тима за заштиту укључује надлежни центар за социјални рад. У складу са проценом ризика и потребама детета укључују се и други системи из спољашње мреже заштите у складу са својим надлежностима (систем социјалне заштите, систем здравствене заштите).

Први ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари.

Облици психичког насиља и злостављања су: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање".

Облици социјалног насиља и злостављања су: добацивање, подсмејавање, искућивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина.

Облици сексуалног насиља и злостављања су неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су: узнемирајуће позивање, слање узнемирајућих порука СМС-ом, MMC-ом.

Други ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу.

Облици психичког насиља и злостављања су: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуникарања, искућивање, манипулисање.

Облици социјалног насиља и злостављања су: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукупљивање, неприхватавање, манипулисање, искоришћавање.

Облици сексуалног насиља и злостављања су: сексуално додирање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединача против њихове волје, снимање камером насиљних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

Трећи ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.

Облици психичког насиља и злостављања су: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације.

Облици социјалног насиља и злостављања су: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других.

Облици сексуалног насиља и злостављања су: завођење од стране ученика и одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су: снимање насиљних сцена, дистрибуирање снимака и слика, деција порнографија.

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања:

Члан 33.

Први ниво:

На првом нивоу активности предузима самостално васпитач, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са васпитном групом и индивидуално.

Изузетно, ако се насиљно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

Други ниво:

На другом нивоу активности предузима васпитач, у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са законом.

Трећи ниво:

На трећем нивоу активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (Центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе).

Када дете предшколског узраста испољава агресивно понашање које је део развојне фазе или последица сметње у развоју детета васпитач у сарадњи са

Тимом за заштиту планира мере подршке уз обавезно укључивање родитеља. Тим за заштиту процењује да ли је потребно укључивање других институција за подршку детету и породици (Центар за социјални рад, здравствене службе и др.)

Када родитељ чини насиље или злостављање детета и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета Тим за заштиту обавезно укључује надлежни Центар за социјални рад.

Прикупљање и чување информација

Члан 34.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању од детета, прикупља, по правилу, психолог, педагог, односно друго задужено лице у установи, васпитач или члан тима за заштиту, а изјава се узима у складу са законом.

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању детета у породици, директор без одлагања обавештава полицију или јавног тужиоца, који предузимају даље мере у складу са законом.

Уколико се ради о догађају који захтева предузимање неодложних интервентних мера и активности, директор обавештава родитеља и центар за социјални рад, који даље координира активностима са свим учесницима у процесу заштите детета и ученика.

Ако постоји сумња да насиљни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја, директор обавештава родитеља и подноси кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву, односно захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду.

Редослед поступања у интервенцији

Члан 35.

- 1) Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања** обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик. Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању и врши преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором.

Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са законом.

У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

- 2) **Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника** је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог васпитача да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља.

У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

- 3) **Обавештавање родитеља** и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања.

Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

- 4) **Консултације** у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције, односно ради успостављања и развијања усклађеног, уједначеног и ефикасног поступања.

У консултације у установи укључују се: васпитач, медицинска сестра-васпитач, психолог, педагог, тим за заштиту, директор.

- 5) **Мере и активности** предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

План заштите зависи од: врсте и тежине насиљног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл.

План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са групом, укључивање савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у ширу друштвену заједницу.

Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама детета, прилагоди и образовни рад,

предложиће тиму за пружање додатне подршке деци припрему индивидуалног образовног плана. План заштите сачињава тим за заштиту заједно са васпитачем, психологом, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама.

План заштите садржи и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално.

Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата.

Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, надлежни јавни тужилац, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања.

У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

- 6) **Ефекте предузетих мера и активности прати установа** (васпитач, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе.

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

Документација, анализа и извештавање

Члан 36.

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности установа:

1. прати остваривање програма заштите Установе;
2. евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
3. прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
4. укључује родитеља у васпитни рад у складу са врстом и нивоом насиља и праћење ефекта предузетих мера и активности;
5. анализира стање и извештава.

Васпитач, медицинска сестра-васпитач, бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности; подноси извештај Тиму за заштиту, у складу са динамиком предвиђеном програмом заштите.

О случајевима који захтевају укључивање Тима за заштиту (други и трећи ниво) документацију (службене белешке и сви други облици евидентирања података о лицу, догађају, предузетим радњама и др.) води, чува и анализира за потребе установе психолог или педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога је одредио директор

Тим за заштиту подноси извештај директору два пута годишње.

Директор извештава орган управљања и савет родитеља.

Извештај о остваривању програма заштите је саставни део годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству, односно надлежној школској управи.

Извештај садржи, нарочито: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, злостављања и занемаривања, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

Члан 37.

Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите детета, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, односно другог надлежног органа обавезан да их достави.

Коришћење документације у јавне сврхе и руковање подацима мора бити у складу са законом. На основу анализа стања, праћења насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, Установа дефинише даљу политику заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања.

САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 38.

Установа сарађује са државним органима, органима града Шапца и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровођења мера утврђених овим правилиником.

1. Сарадња са Одељењем за друштвене делатности градске управе града Шапца

Установа ће редовно достављати податке Одељењу за друштвене делатности градске управе града Шапца у вези са спровођењем мера заштите и безбедности деце која бораве у њеним објектима, указивати на уочене

проблеме и заједно са овим органом отклањати недостатке у реализацији прописаних мера заштите и безбедности деце .

2. Сарадња са Министарством просвете, науке и технолошког развоја.

У сарадњи са Министарством просвете науке и технолошког развоја, установа се стара да сви облици васпитно-образовног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника васпитно-образовног процеса буду такви да деца буду заштићена од свих облика дискриминације и насиља.

3. Сарадња са Министарством унутрашњих послова

Директор Установе је обавезан да сарађује са органима надлежним за безбедност саобраћаја и прати стање саобраћајне сигнализације на прилазима вртићу.

Овај вид сарадње одвија се првенствено кроз свакодневни обилазак објекта Установе и околине од стране патроле мупа-одељење Шабац ради контролисања услова за несметан рад Установе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

У време реализације активности ван објекта Установе (излети, зимовања, летовања..) Установа је у обавези да благовремено пријави свако путовање деце, како би радници МУП-а обавили преглед ангажованих аутбуса и старали се о безбедности деце за време путовања.

Од надлежних органа управе Саобраћајне полиције Установа ће тражити да се обезбеди појачана контрола саобраћајница у околини објекта Установе а у сарадњи са њима Установа ће организовати предавање и приказивање филмова о понашању деце у саобраћају и познавању саобраћајних прописа.

Уз помоћ надлежних служби Министарства саобраћаја и надлежних служби града Шапца, установа се стара да саобраћајна сигнализација у околини објекта Установе буде постављена на начин на који ће се обезбедити максимална безбедност деце приликом доласка и одласка из објекта Установе

Сваки запослени обавезан је да о уоченим недостатцима на саобраћајној сигнализацији обавести директора, помоћника директора или секретара Установе, који ће ради решавања проблема ступити у контакт с надлежним органима.

Установа пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима Школи (постављање "лежећих полицајаца", семафора и других уређаја, организовање дежурства саобраћајних полицајаца и тако даље).

Заштита ученика у саобраћају обезбеђује се организовањем предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, разговором на часовима одељенске заједнице и родитељским састанцима.

4. Сарадња са Центром за социјални рад

Стручна служба Установе у сарадњи са васпитачима и медицинским сестрама остварује увид у породичне прилике када уочи промене у понашању детета и у случају констатације да постоји недовољна брига и надзор у породици, обраћа се Центру за социјални рад у Шапцу, у циљу преузимања мера ради пружања помоћи детету.

ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА

Члан 39

Према чл- 189. Закона о основама система образовања и васпитања, средства за спровођење мера заштите и безбедности деце прописаних овим Правилником обезбеђују се у буџету јединице локалне самоуправе.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Овај правилник донет је у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе.

Члан 41.

Измене и допуне овог правилника врше се на начин и по поступку предвиђеном за његово доношење.

Члан 43.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Даном ступања на снагу Правилника престаје да важи Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности деце у Предшколској установи бр. 1849/02 од 03.07. 2019. године.

Др Дејан Максимовић